

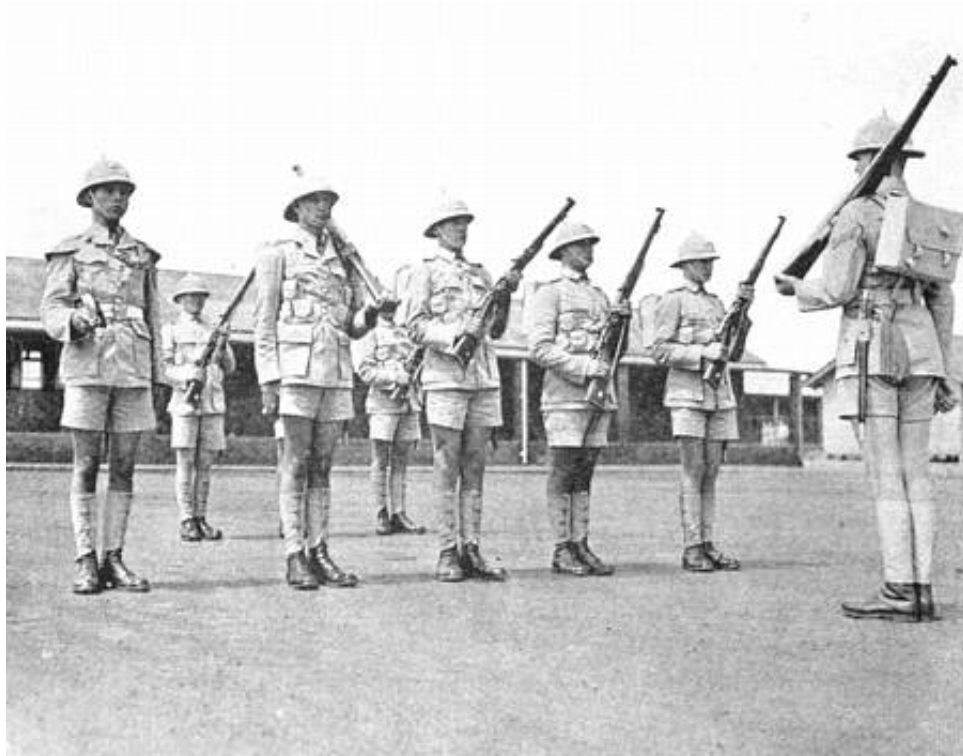
Britains figurer - Union of South Africa Defence Force

Indledning

Den direkte anledning til, at denne artikel ser dagens lys, er mine undersøgelser i forbindelse med artiklen *The Battle of Tanga - 1914* og de sydafrikanske enheders indsats under Første Verdenskrigs felttog i Afrika.

Det førte til en mønstring af mine Britains figurer fra den sydafrikanske hær og til en genopfriskning af deres forhistorie. Under dette arbejde skærpedes min interesse for de af figurerne, jeg ikke har, betydeligt...

Og det er vel netop denne konstellation af at have et, kende til noget andet og ønske sig noget tredje, der gør det spændende - og ofte frustrerende - at være samler?

Vagtmønstring ved Union of South Africa Defence Force, ca. 1939.
Fra Kilde 7.

Forbilleder

Stedet er muligvis lejren ved Roberts Heights, Pretoria, som dels rummede *South African Military College* dels var hjemstedet for hærens stående styrke (*The Permanent Force*), der bestod af frivillige.

Soldaterne er iført den ret smarte sydafrikanske tropehjelm, der under felttoget i Nordafrika blev ganske eftertragtet af såvel allierede som tyske soldater. Et andet særkende er de meget korte bukser, og lange gamacher.

Udrustningen er den engelske webbingudrustning Model 1908. Hornblæseren bærer svalereder på skulderne.

Cape Town Highlanders. Kimberly Regiment. Witwatersrand Rifles. Regiment Louw Wepener.

Cigaretkort fra Player's serie Military Uniforms of the British Empire Overseas, 1938.

Cape Town Highlanders.

Regiment Louw Wepener.

For uniformernes vedkommende bygger tegningerne på fotografier af sydafrikanske soldater, som deltog i Kong Georg VI kroningsoptog i London i 1937.

Tegningerne stammer fra South African Military Units.

Durban Light Infantry

*Britains katalognummer 1293 eller 1294:
Durban Light Infantry eller British Infantry in Tropical Dress.
Fra Kilde 3.*

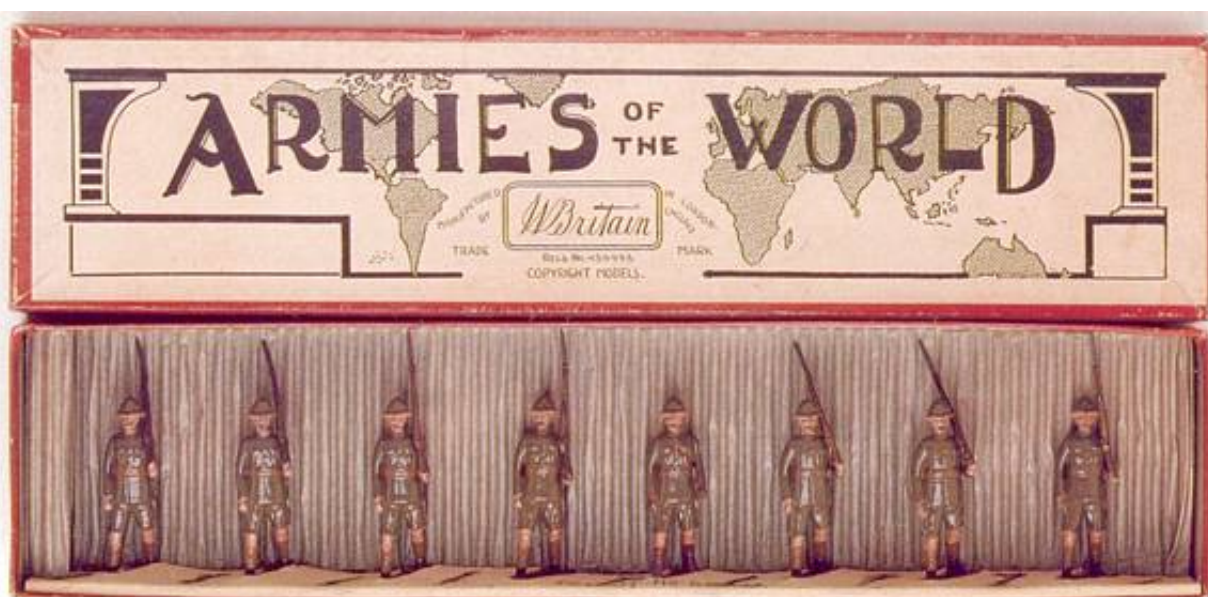
Den marcherende figur, i shorts, blev annonceret i Britains New Lines 1934, som omtaler katalognumrene

1293: Durban Light Infantry

1294: British Infantry in Tropical Dress

Begge sæt bestod af en officer og 7 menige, baseret på den samme grundfigur. Det særlige ved denne figur er, at den er modelleret med højre fod fremme, mens næsten alle andre Britains figurer har venstre fod fremme.

Hovedet hører absolut til blandt Britains bedste, med en perfekt gengivelse af den engelske *Wolseley Pattern* tropehjem, se f.eks. min artikel Den engelske feltuniformer Model 1902.

Britains katalognummer 1293: Durban Light Infantry, . Fra Kilde 1.

Blandt eksperter (f.eks. Kilde 1 og 2) er der en fremherskende teori om, at figurer fra Durban Light Infantry oftest er malet i en mørk khakifarve, som vist her, mens de engelske figurer fremtræder i en lys khakifarve. Da Britains anvendte mange forskellige nuancer af khaki, er tilhøret meget svært at fastslå, med mindre man får fat i figurer i original æske, og er helt sikker på, at figurer og æske hører sammen.

De to figursæt var i Britains katalog fra 1934 til 1941.

Union of South Africa Defence Force

I 1940 tilførte Britains sit sortiment yderligere 3 sæt sydafrikanske figurer:

Nummer	Betegnelse	En del af sortimentet i perioden:	
1900	Regiment Louw Wepener	1940-1941	1948-1949
1901	Cape Town Highlanders	1940-1941	1948-1959
1902	Union of South Africa Defence Force	1940-1941	--

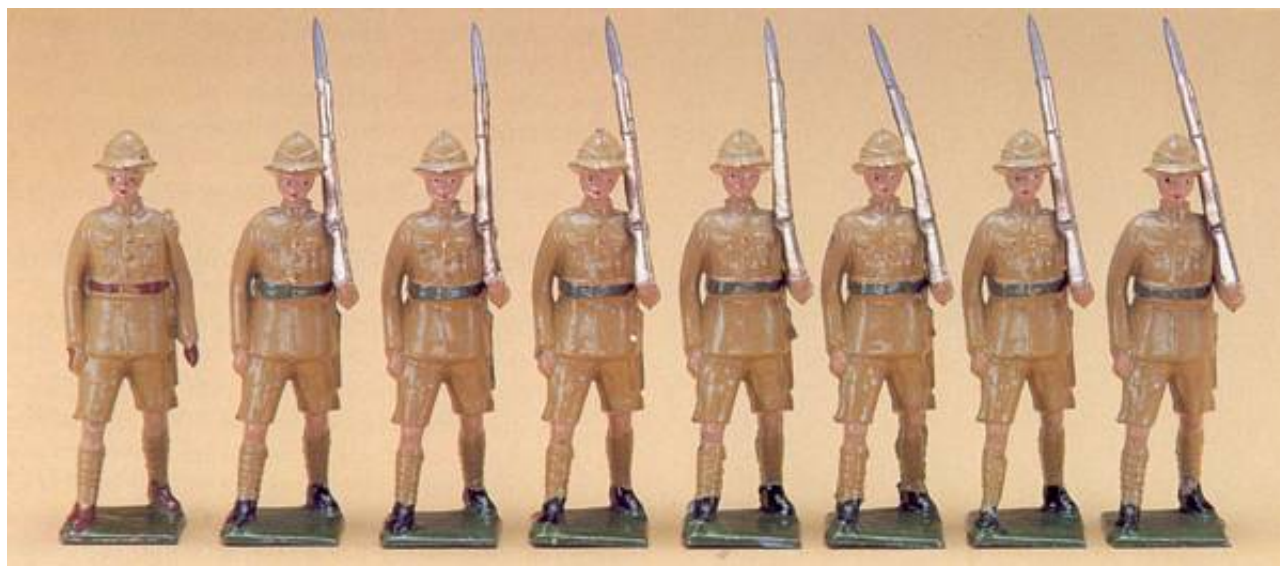

*Britains katalognummer 1902:
Union of South Africa Defence Force.
Fra Kilde 3.*

Mens de to første sæt er regimentsspecifikke, så kan det tredje repræsentere næsten en hvilken som helst sydafrikansk enhed.

De tre sæt havde hver 8 figurer - en officer og 7 menige. I lighed med figurerne fra 1934 var figurerne uanset grad ens; officersfiguren adskiller sig ved ubevæbnet samt have brunt lædertøj (uden skrårer) og brune støvler.

Selvom de korte bukser ikke er helt så korte, som det blev brugt i den sydafrikanske hær og tropehjelm er af engelsk model, så ligner figurerne dog ganske godt deres forbilleder.

Britains katalognummer 1902: Union of South Africa Defence Force. Fra Kilde 1.

Britains katalognummer 1900: Regiment Louw Wepener. Fra Kilde 3.

Regiment Louw Wepener

Figureerne viser regimentets karakteristiske blågrå uniform, som den blandt andet fremtræder på Player's cigaretkortet.

Se min artikel Om Regiment Louw Wepener m.v. for en nærmere omtale af enheden.

Britains katalognummer 1901: Cape Town Highlanders.

Cape Town Highlanders

Britains fremstillede de fleste af sine skottefigurer i paradeuniformer eller tidlige feltuniformer.

Der to undtagelser herfra - nemlig de her viste figurer fra *Cape Town Highlanders* samt figurer fra *Cameron Highlanders* (Britains katalognummer 114: *Cameron Highlanders, slope arms position, Active Service*).

Britains malede figurerne fra *Cameron Highlanders* med hvid tropehjelm, og de fører gevær uden påsat bajonet. Derudover er der naturligvis forskel på kilten.

Efterskrift - South African Mounted Infantry

For at afrunde historien om Britains sydafrikanske figurer er det også nødvendigt at omtale et af de helt tidlige sæt - *Britains katalognummer 38: Dr. Jameson and The African Mounted Infantry* - der kom på markedet i 1896. I senere tider, da den gode doktor var gået af mode, blev sættet omdøbt til *South African Mounted Infantry*.

Hvem var så denne Dr. Jameson? For at finde svaret skal man tilbage i den sydafrikanske, eller snarere det engelske imperiums, historie. Dr. Leander Star Jameson (1853-1917) var en af de mange, ofte ganske farverige eventyrere, der optræder i kolonihistorien. Den senere premierminister i Kapkolonien anførte 29. december 1895 en styrke på 600 mand i et angreb (*raid*) mod boerrepublikken Transvaal, som et led i de engelske bestræbelser - anført af finansmanden Cecil Rhodes - på at indlemme boernes områder i det engelske imperium [1](#).

Operationen endte i katastrofe for angriberne, som hurtigt neutraliseret af effektive boere, anført af General Cronje. Dr. Jameson og hovedparten af hans folk måtte overgive sig 2. januar 1896 ved Doornkop nær Krugersdorp. Dr. Jameson blev udleveret til de engelske myndigheder, som førte ham til London, hvor han blev idømt 15 måneders fængsel.

Den i samtiden meget omtalte historie inspirerede Britains til at fremstille et figursæt - og det blev samtidig et af de få tilfælde i firmaets tæt ved 100-årige historie, hvor en figur blev specifikt navngivet. Yderligere skal det tilføjes, at figurerne blev fremstillet, mens sagen stadig havde nyhedens interesse; således omtales figurerne i bladet *Athletic Sports, Games and Toys* fra marts 1896 (Kilde 1). Såvel

operationen som Britains markering heraf omtales i rosende vendinger, hvilket ikke efterlader læseren i tvivl om, hvor bladets sympati lå.

Britains katalognummer 38: Dr. Jameson and The African Mounted Infantry. Fra Kilde 1.
Figuren i centrum (med revolver) forestiller Dr. Jameson.

*En noget medtaget udgave af
Britains katalognummer 38:
South African Mounted Infantry, 2. udgave.
Fra Kilde 4.*

Det sydafrikanske beredne infanteri var en del af Britains sortiment frem til 1941.

Få år efter, da Boerkrigen var på sit højeste, blev tilsvarende figurer anvendt som grundlag for fremstilling af beredne boere. Her fremstod uniformsfrakker og bukser dog bemalet i samme farve.

Figureernes hatte var sorte, måske - som nogle udlægger det - analogt med skurkene i klassiske amerikanske westerns, der ofte bærer sorte hatte, mens helte har hvide/lyse hatte.

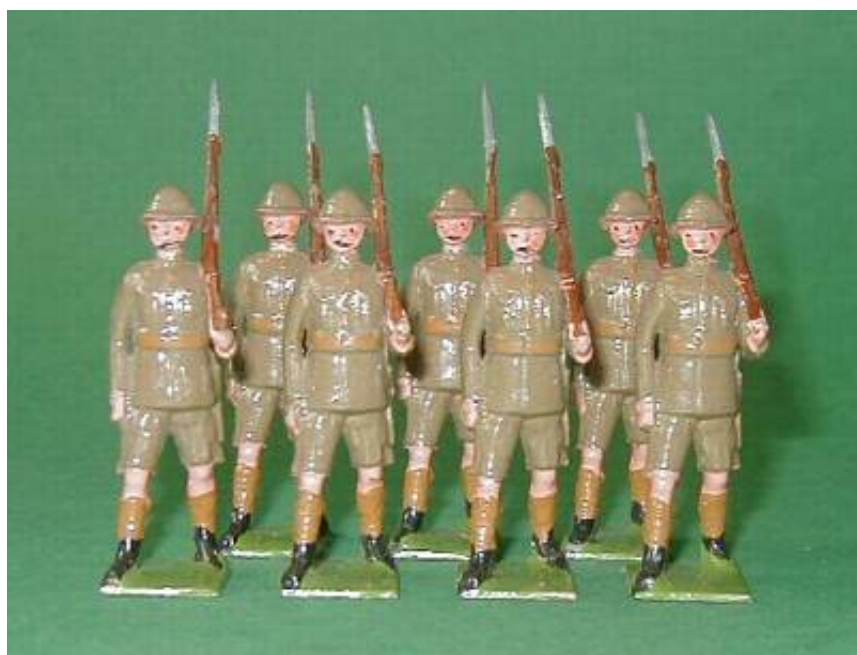
Figurer fra Boerkrigen er dog et helt kapitel for sig. Vil man vide mere om dette emne, så anbefales Kilde 1 og 4.

I 1928 blev den tidligere lidt primitive hest erstattet af en bedre model, der siden også blev anvendt til

figurer fra såvel det amerikansk kavaleri (*Britains katalognummer 228: U.S. Cavalry, Service Dress, Galloping*) som Royal Canadian Mounted Police (*Britains katalognummer 1349: Royal Canadian Mounted Police, Regulation Summer Dress, with officer*).

Kilder

1. *The Great Book on Britains - 100 Years of Britains Toy Soldiers* af James Opie, New Cavendish Books, London 1993, ISBN 1-872727-32-8.
2. *Armies of the World, Britains Ltd. Lead Soldiers 1925 - 1941* af Joe Wallis, Privat udgivelse, 1993, ISBN 0-9605950-2-3.
3. *The Art of the Toy Soldier* af Henry I. Kurtz og Burt R. Ehrlich, Abbeville Press, New York 1987, ISBN 0-89659-746-6.
4. *A Collectors all-colour Guide to Toy Soldiers* af Andrew Rose, Salamander Books, London 1985, ISBN 0-86101-149-X.
5. *Britains New Lines 1934*. Genoptryk.
6. *The Wonder Book of Soldiers* af Harry Golding (red.), Ward, Lock & Co., London, ca. 1940.

Britains katalognummer 1293: Durban Light Infantry.

Ud fra den tidligere omtalte bemalingsteori, så skulle der her være tale om *Durban Light Infantry*, men det vides ikke med sikkerhed.

Officeren mangler desværre, men når figurerne ikke er opstillet til fotografering, så føres styrken indtil videre af en officer, som er en smule mørkere i farven end figurerne på det efterfølgende billede.

I virkeligheden ville en sådan situation naturligvis være helt almindeligt forekommende, det er mere i samlerens verden, at ensartetheden har en større betydning.

Britains katalognummer 1294: *British Infantry in Tropical Dress*.

Ud fra bemalingsteorien, så skulle der være tale om *British Infantry in Tropical Dress*.

Den samler jeg købte figurerne af, havde erhvervet to helt ens sæt, hvoraf det ene var i original 1294-æske; jeg er således næsten helt sikker på, at der er tale om figurer, der skal forestille englændere.

Igen kan denne skelnen forekomme uden betydning, og man kan naturligvis anvende figurerne efter forgodtbefindende, men i relation til samleobjekter, så har selv små forskelle stor betydning.

Per Finsted

Noter:

1) Læs mere om historien f.eks. her: [South African History Online](#), [The Jameson Raid](#) og [Sir Leander Starr Jameson, Biography](#), [The Columbia Electronic Encyclopedia](#)